

Leipävilja-, liha- ja maitotilanne kulutus- kauden alkaessa.

Leipäviljan kokonaissato on viimeisen arviolaskelman mukaan 483,944,500 kiloa, joten sato muodostuu jonkin verran viime vuoden satoa pienemmäksi, joka oli 548,254,759 kiloa. Satoarvio ei kuitenkaan vielä ole lopullinen. Kotimaisen viljan kauppaantulosta ei myöskään vielä voida sanoa mitään varmaa, sillä Valtion viljavaraston ilmoituksen mukaan sitä on syys-lokakuulla otettu vastaan vain vähäisiä määriä. Ruotsihan on lupautunut toimittamaan meille viljaa suunnilleen samat määrät kuin aikaisemmin saimme Saksasta. Koska näiden viljatoimitusten odotettiin tapahtuvan hyvin nopeassa tahdissa, on varastotiloja varattu ruotsalaista viljaa varten, jotta vältyttäisiin edestakaisin kuljettamiselta. Toimitukset ovat kuitenkin viivästyneet, joten kotimaista viljaa on täytynyt ottaa paitsi kulutusta myöskin myllyteollisuutta varten. Suurimokauraa Viljavarasto ei ole saanut juuri nimeksikään, jonka vuoksi myllyjen toiminta on keskeytynyt. Kotimaisen viljan laadusta voidaan sanoa, että se on viimevuotista parempaa.

Ruotsista tulevan viljan turvin voitaneen korttiannokset pitää ennallaan. Vehnäjauhojen osuus tulee kuitenkin olemaan suurempi kuin viime vuonna tai ainakin niin suuri kuin se on määrätty maraskuussa olevan, koska Ruotsista saadaan suhteellisesti runsaammin vehnää kuin aikaisemmin Saksasta.

Liha.

Kansanhuoltoministeriön helmikuun viimeisenä päivänä keräämien tilastotietojen mukaan on karjakantamme edelliseen vuoteen verrattuna lisääntynyt huomattavasti. Lehmien lukumäärä on lisääntynyt 50,000, vasikoitten ja nuorenkarjan 100,000 ja lampaiden 200,000. Verrattaessa nykyisiä karjamääriä rauhanaikaisiin saamme seuraavat luvut: sonneja rauhan aikana 20,000, nyt 16,000, lehmiä 1,300,000, nyt 1,117,000, vasikoita 550,000, nyt 725,000. Hevosten ja lampaiden lukumäärä on sama kuin rauhan aikana. Yli 6 kk. ikäisiä sikoja

on 110,000 ja rauhanaikana 200,000, tiedot ovat kuitenkin eri vuoden aikana kerätyt, joten sikojen osalta ne eivät ole aivan toisiinsa verrattavat. Porsaitten lukumäärä on myöskin huomattavasti kasvanut, viime keväänä oli alle 6 kk. ikäisiä porsaita 255,000 ja edellisenä keväänä 190,000. Karjakantamme on siis jotensakin rauhan aikaista karjakantaa vastaava, nuorten eläinten osuus on kuitenkin huomattavasti suurempi kuin ennen.

Kotieläinmäärän lisääntymisestä johtuen on kauppaankin tullut runsaammin lihaa. Viime vuoden lihamäärä puolustuslaitoksen hankinnat mukaan luettuina oli 31.5 milj. kiloa, tänä vuonna päästäneen 43—44 milj. kiloon, joka on 10—12 milj. kiloa pienempi kuin rauhan aikana yleiseen kauppaan tullut lihamäärä. Kuluttajille myönnettäviä liha-annoksia on tämän johdosta voitu huomattavasti suurentaa. Vuonna 1942 jaettiin kevyen työn tekijälle lihaa 120 markan arvosta, vuonna 1943 136 markan arvosta ja tänä vuonna syyskuun loppuun mennessä 220 markan arvosta. Tänä vuonna tulee ostokortilla jaettava määrä nousemaan 400 markkaan. Vuoden loppupuolen kuukausiannos lähentelee rauhanaikaisia annoksia.

Syyt tähän kotieläinmäärän kasvuun ja lihatilanteen paranemiseen ovat lähinnä seuraavat:

- 1) Palautettujen alueiden takaisin käyttöön saaminen.
- 2) Voimassa ollut luovutussysteemi.
- 3) Sianlihan arvo määrättiin kaksinkertaiseksi naudanlihaan verrattuna.
- 4) Sianlihan hinnan korottaminen vakauttamispalkkiolla.
- 5) Talouseläinten kasvattamisen yleistyminen. Talouseläinten lukumäärä on 100,000—150,000 ja korttien saajien lukumäärä on niiden johdosta vähentynyt 500,000:lla.

Lisäksi on tilanteen paranemiseen vaikuttanut ns. härkälaki. Voidaan arvioida, että tänä vuonna tulee kauppaan 600,000—800,000 kiloa häränlihaa. Puolustuslaitos on lupautunut ottamaan vastaan kaiken häränlihan, mutta on nyt kuitenkin ilmoittanut, ettei voi sitä kaikkea käyttää. Sen yleiseen kauppaan sijoittaminen tuottaa vaikeuksia siitä maksettavan kaksinkertaisen hinnan vuoksi. Kansanhuoltoministeriö onkin ehdottanut valtioneuvostolle, että hinnanerotus maksettaisiin vakauttamispalkkioista.

Kansanhuoltoministeriö on ryhtynyt toimenpiteisiin sianlihan tuotannon ja porsastuotannon turvaamiseksi. Porsaille on vahvistettu kausihinnat, joten rajahinnat ovat syksyllä 200—300 markkaa alhaisemmat kuin keväällä. Tällä pyritään lisäämään kevätporsaitten tuotantoa. Lihan kausihinnoittelun voimaansaattaminen tulee myöskin tähtäämään siihen, että lihan tuotanto eri vuoden aikoina tasoittuisi. Tänä syksynä saattaa kuitenkin tulla lihan yltarjontaa heikon rehu-tilanteen vuoksi. On todennäköistä, että osa karjasta on teurastettava tai myytävä tuotantoeläimiksi ulkomaille, sillä nykyisten rehuvarojen turvin tuskin voidaan viedä koko nykyistä karjamäärää yli talven.

Kun lihan luovutusvelvollisuus on ollut verraten helppo täyttää viime aikoina, ovat karjanhaltijat luovuttaneet runsaasti lihaa ennakkoon. Tämän vuoksi on kansanhuoltoministeriö harkinnut lihan poistamista vastiketuotteiden joukosta, koska se vastiketuotteena on menettänyt merkityksensä ja vaikuttaa nykyään pikemminkin päinvastaisesti kuin alunperin on ollut tarkoituksena. Ne maanviljelijät nimittäin, jotka ovat luovuttaneet runsaasti lihaa ennakkoon ja joille lihanluovutus vastedeskin tulee olemaan helppoa, saattavat pidättäytyä muiden tuotteiden luovutuksesta, jotka tällä hetkellä kuitenkin ovat tärkeämmät, ja haluavat laskea ennakolta luovutetun lihan näiden tuotteiden vastiketuotteena luovutuksensa hyväksi.

Lihatilanne on siis tällä hetkellä hyvä, ja kuluttajien liha-annokset voidaan pitää kohtalaisen suurina. Tämä ei kuitenkaan osoita, että nykyinen runsaus olisi jatkuvaa, vaan on hyvin luultavaa, että jonkin ajan kuluttua alkaa tilanne kiristyä, kun kotieläinmäärä huonon rehutilanteen vuoksi pienenee.

Maito.

Vaikka päättymässä oleva laidunkausi alkoi hyvin lupaavasti alkukesän runsaitten sateitten ja niistä johtuvan rehevän kasvun johdosta, on loppukesän kuivuus aiheuttanut maidontuotannon jatkuvan alenemisen. Heinäkuun maidontuotanto oli runsain, mutta tämän jälkeen alkoi kuivuuden lisäksi vaikuttaa alentavasti evakuoitavien alueiden karjan siirtäminen muun Suomen alueelle. Kun välirauhassa menetimme lisäksi huomattavasti laidun- ja peltoalaa, on odotettavissa maidontuotannon jatkuva aleneminen sisäruokintakaudenkin aikana. Maidontulon Helsinkiin on todettu alentuneen syyskuun 1 päivän ja lokakuun 8 päivän välisenä aikana 28.5—31 %. Tämän johdosta on täytynyt ryhtyä korttiannosten supistamiseen. Marraskuun ensi päivästä lähtien voidaan aikuisten korteilla, siis M_1 korteilla, jakaa maitoa 1 dl vähemmän kuin tähän saakka, joten aikuisten maitoannos tulee olemaan 1 dl kuorimatonta maitoa ja $\frac{1}{2}$ dl kermaa. Samalla on tuottajien maitoannoksia vähennetty 3 dl:lla, ollen se siis marraskuun ensimmäisestä päivästä lähtien 700 g päivässä henkeä kohden.

Ravintorasvat.

Samanaikaisesti on voim tuotanto laskenut. Korkeimmillaan se oli heinäkuussa ja ylitti jopa vuoden 1938 vastaavan ajan tuotannon heinä—elokuun vaihteessa. Senjälkeen on laskua ruvennut tapahtumaan kuivuudesta johtuneen laitumien ja odelman kasvun heikentymisen sekä pienentyneen laidunalan johdosta. Elokuun loppupuolella tuotanto pysyi viimevuotista korkeampana, syyskuun ensimmäisellä viikolla tuotanto laski alle viimevuotisen kohoten siitä taas yhden

viikon aikana jonkin verran. Tämän jälkeen on lasku kuitenkin ollut säännöllistä ja tulee se kaikesta päättäen sisäruokintakauden aikana jatkumaan huonontuneen rehutilanteen vuoksi. Selvän kuvan voin-tuotannon laskemisesta antavat lokakuun toisen viikon aikana keskus-liikkeille saapuneet voimäärät, jotka tänä vuonna olivat 3,700 astiaa ja viime vuonna vastaavana aikana 4,300 astiaa.

Voiannoston pienentämiseen ei kuitenkaan vielä ole tarvinnut ryh-tyä, koska on voitu turvautua varastoihin, jotka nekin kuitenkin ovat viimevuotisia pienemmät. Ruotsista saadaan 5.5 milj. kiloa mar-gariinirasvoja, joista saadaan n. 6 milj. kiloa margariinia. Margarii-nin valmistus siirtyy kuitenkin ensi vuoden puolelle. Näin ollen tullaan ravintorasva-annokset tämän vuoden aikana jakamaan yksin-omaan voina, kuten tähänkin saakka, ensi vuoden puolella täytyy sen-sijaan osa jakaa margariinina.